

Spis treści

Przedmowa	13
CZĘŚĆ I. WPROWADZENIE	21
Rozdział 1. Wzrost i fluktuacje gospodarcze	23
1.1. Makroekonomia i jej zastosowania	24
1.2. Wyniki makroekonomiczne w ostatnich latach	26
Zatrudnienie	29
Inflacja	30
Stopy procentowe	30
1.3. Jak wytłumaczyć wzrost i fluktuacje gospodarcze. Wstępny rzut oka	33
Model długookresowego wzrostu	34
Stopy wzrostu	35
Model fluktuacji	35
1.4. Tendencje rozwojowe w myśli makroekonomicznej	36
Jak to się stało, że dzisiejsi makroekonomiści wybrali ekonomię jako przedmiot swoich studiów?	38
1.5. Model makroekonomiczny zastosowany w tej książce	39
Podsumowanie i ćwiczenia	40
Rozdział 2. Pomiar wyników gospodarczych	43
2.1. Produkt krajowy brutto	43
2.2. Pomiar PKB poprzez sumowanie wydatków	44
Konsumpcja	45
Inwestycje	45
Zakupy państwowe	47
Import i eksport	47
Struktura wydatków w ostatnich latach	48
Sprawdzenie astronomicznych liczb na ziemię	49
Jakie wydatki powinny być uwzględnione w PKB	49
Realny PKB	50
PKB ważony łańcuchowo	51
2.3. Pomiar PKB poprzez produkcję: wartość dodana	52
2.4. Pomiar PKB poprzez sumowanie dochodów	53
2.5. Oszczędności i inwestycje	57
Oszczędności i inwestycje w gospodarce otwartej	58
2.6. Transakcje z zagranicą: bilans płatniczy i kurs walutowy	61

Kurs walutowy	62
2.7. Mierzenie inflacji	64
Indeksy cen	64
Deflatory	66
2.8. Mierzenie zatrudnienia i płac	67
Tygodniowy i całkowity czas pracy	68
Podsumowanie i ćwiczenia	69

CZĘŚĆ II. PODSTAWOWE ZASADY DŁUGIEGO OKRESU 75

Rozdział 3. Wzrost gospodarczy 77

3.1. Czynniki wzrostu gospodarczego	78
Siła robocza	78
Kapitał	79
Technologia	79
Funkcja produkcji	80
3.2. Pełne zatrudnienie a potencjalny PKB	81
Popyt na pracę	81
Podaż pracy	82
Pełne zatrudnienie	83
Potencjalny PKB	84
3.3. Model wzrostu Solowa	85
Oszczędności i zrównoważony wzrost	86
Wpływ oszczędności na wzrost	89
3.4. Formuła wzrostu gospodarczego	90
Nowe badania a praktyka. Dochód na 1 mieszkańca na świecie: konwergencja czy dywergencja?	91
Historyczny rachunek wzrostu	92
Egzogeniczny postęp techniczny	93
3.5. Teoria endogenicznego wzrostu	94
Funkcja produkcji dla technologii	95
Podwyższenie tempa długookresowego wzrostu	96
Nowe badania a praktyka. Teoria endogenicznego wzrostu a liberalizacja handlu międzynarodowego	98
3.6. Polityka pobudzania wzrostu	99
Polityka pobudzania postępu technicznego i wydajności	100
Polityka pobudzania inwestycji	101
Polityka zwiększania podaży siły roboczej	102
3.7. Płace a zwolnienie tempa wzrostu wydajności pracy	104
Osłabienie wzrostu wydajności pracy	105
Podsumowanie i ćwiczenia	107
Dodatek. Wyprowadzenie formuły wzrostu	109

Rozdział 4. Polityka fiskalna i polityka pieniężna w modelu wzrostu 111

4.1. Jak polityka fiskalna i polityka pieniężna oddziałują na realny PKB w długim okresie?	112
4.2. Wpływ polityki fiskalnej na strukturę produktu	113
Wrażliwość konsumpcji, inwestycji i eksportu netto na zmiany stopy procentowej	114
Zakupy państwowe	115
Deficyt budżetowy i deficyt handlowy	118
Inne zmiany w polityce fiskalnej	118
Nowe badania a praktyka. Jak powinniśmy dzielić PKB o wartości 8 000 mld dol.?	119
Istotność założeń przyjętych dla długiego okresu	121
Nowe badania a praktyka. Koordynacja polityki gospodarczej w skali międzynarodowej	121

4.3. Pieniądz i inflacja	123
Popyt na pieniądz	123
Podaż pieniądza	125
Równowaga na rynku pieniężnym	126
Inflacja	127
4.4. Podsumowanie. Klasyczna dychotomia	129
Podsumowanie i ćwiczenia	129
Rozdział 5. Bezrobocie oraz tworzenie i likwidowanie miejsc pracy	133
5.1. Mierzenie bezrobocia	133
5.2. Dopływy i odpływy bezrobotnych	134
Dopływy bezrobotnych	136
Odpływy bezrobotnych	137
5.3. Naturalna stopa bezrobocia	139
Czy naturalna stopa bezrobocia zmienia się z upływem czasu?	142
5.4. Bezrobocie w okresach recesji i boomów	143
Zmiany w strumieniach bezrobocia	144
Prawo Okuna	146
5.5. Analiza bezrobocia w kontekście podaży i popytu	147
Nowe badania a praktyka. Czy nie jest to wybielanie recesji?	150
Podsumowanie i ćwiczenia	151
CZĘŚĆ III. Fluktuacje gospodarcze	155
Rozdział 6. Fluktuacje krótkookresowe	157
6.1. Siły wytrącające gospodarkę ze ścieżki wzrostu	157
6.2. Łączny popyt i decydowanie o wydatkach	160
Niewrażliwość poziomu cen	162
Przykład: General Motors	162
6.3. Punkt zrównania dochodów i wydatków	163
Tożsamość dochodu	163
Funkcja konsumpcji	164
Graficzna analiza bilansu wydatków	166
Rozwiązanie algebraiczne	168
Wykresy, nachylenie i punkty przecięcia z osią pionową a ujęcie algebraiczne i współczynniki	169
Jak utrzymuje się zbilansowanie wydatków	169
Mnożnik	170
Bilans wydatków w sytuacji, gdy eksport netto zależy od dochodu	175
Zmniejszanie się mnożnika	177
Podsumowanie i ćwiczenia	178
Rozdział 7. Rynki finansowe a łączny popyt	181
7.1. Inwestycje a stopa procentowa	181
Funkcja popytu inwestycyjnego	181
Znaczenie i interpretacja stopy procentowej (R)	183
7.2. Eksport netto a stopa procentowa	184
7.3. Krzywa IS i krzywa LM	185
Krzywa IS	186
Krzywa LM	188
Nowe badania a praktyka. Rynek akcji	191
Algebraiczne wyprowadzenie krzywych IS i LM	192
Określanie dochodu (Y) i stopy procentowej (R)	194

7.4. Analiza polityki za pomocą schematu IS-LM	195
Polityka pieniężna	195
Polityka fiskalna	195
Model IS-LM w działach ekonomicznych gazet	196
Względna skuteczność polityki pieniężnej i fiskalnej	197
Interpretacja schematu IS-LM	199
7.5. Wyprowadzenie krzywej łącznego popytu	200
Polityka pieniężna i fiskalna	203
Podsumowanie i ćwiczenia	203
Rozdział 8. Proces dostosowawczy	207
8.1. Sztywność cen a określanie produkcji i bezrobocia w krótkim okresie	207
Określanie wielkości produkcji	207
Określanie poziomu bezrobocia	210
8.2. Dostosowywanie cen	211
Co określa oczekiwaną inflację?	215
8.3. Powiązanie łącznego popytu z dostosowywaniem cen	216
Reakcja na bodziec pieniężny	216
Reakcja na bodziec fiskalny	219
Nowe badania a praktyka. Inny rodzaj kompletnego modelu	220
Wyprowadzenie algebraiczne	221
Podsumowanie i ćwiczenia	222
Rozdział 9. Polityka makroekonomiczna	226
9.1. Wstrząsy i zakłócenia wpływające na gospodarkę	226
Wstrząsy oddziałujące na łączny popyt	227
Analiza konsekwencji wstrząsów dotyczących łącznego popytu	228
Wstrząsy oddziałujące na poziom cen	229
Empiryczne potwierdzenie modelu: cztery wstrząsy naftowe	231
9.2. Reagowanie na wstrząsy łącznego popytu: polityka stabilizacyjna	232
Kiedy makroekonomiści nie zgadzają się ze sobą co do polityki stabilizacyjnej?	233
9.3. Reagowanie na wstrząsy cenowe	235
Luki Okuna i trójkąty Harbergera	238
9.4. Reguły polityki pieniężnej	238
9.5. Ustalanie polityki pieniężnej z punktu widzenia osiągania docelowego poziomu PKB	239
9.6. Dezinflacja	240
Alternatywne ścieżki dezinflacji	241
Poglądy innych szkół na dezinflację	244
Podsumowanie i ćwiczenia	244
CZĘŚĆ IV. MIKROEKONOMICZNE PODSTAWY MAKROEKONOMII	249
Rozdział 10. Popyt konsumpcyjny	251
10.1. Wahania PKB, konsumpcji i dochodu	251
PKB i osobisty dochód rozporządzalny	253
Relacja między realnym dochodem rozporządzalnym a konsumpcją	255
10.2. Wady prostej keynesowskiej funkcji konsumpcji	256
Znaczenie błędnych szacunków konsumpcji dla prognozowania i polityki	258
Krótko- i długookresowa krańcowa skłonność do konsumpcji	258
10.3. Teoria konsumpcji ukierunkowana na przyszłość	260
Międzyokresowe ograniczenie budżetowe	262
Preferencje: konsumpcja raczej ustabilizowana niż zmienna	264
Preferencje: jak dużo przekazać następnemu pokoleniu?	265

Krańcowa skłonność do konsumpcji w warunkach przejściowych i trwałych zmian dochodu	266
Przewidywane a nieprzewidywane zmiany dochodu	268
10.4. Czy teoria konsumpcji ukierunkowana na przyszłość sprawdza się w praktyce?	269
Krótko- i długookresowa skłonność do konsumpcji: przybliżona weryfikacja teorii	269
Dlaczego stopa oszczędności w Japonii jest wyższa niż w Stanach Zjednoczonych?	270
Ando i Modigliani: czy aktywa mają znaczenie dla konsumpcji?	271
Friedman: czy dawny dochód ma znaczenie dla konsumpcji?	272
Gdzie jesteśmy obecnie?	273
Wady modelu konsumpcji ukierunkowanego na przyszłość	276
Nowe badania a praktyka. Zablockowane oszczędności	277
10.5. Realne stopy procentowe, konsumpcja i oszczędności	278
Wpływ realnej stopy procentowej na pracę	280
10.6. Konsumpcja a krzywa IS	281
Nachylenie krzywej IS	281
Przesunięcia krzywej IS w związku ze zmianami podatku	282
Podsumowanie i ćwiczenia	282
Dodatek. Podejście graficzne do planowania konsumpcji	286
Rozdział 11. Popyt inwestycyjny	289
11.1. Wahania wydatków inwestycyjnych	289
11.2. Decyzje inwestycyjne w przedsiębiorstwie	292
Wyznaczanie ceny wynajmu kapitału	296
Cena wynajmu i decyzja o zakupie nowych dóbr kapitałowych	297
Oczekiwane zmiany przyszłej ceny kapitału	298
11.3. Funkcja inwestycji	299
Amortyzacja i inwestycje brutto	301
Opóźnienia w procesie inwestycyjnym	302
Funkcja łącznego popytu inwestycyjnego	303
11.4. Podatki i inwestycje	303
Trwała zmiana opodatkowania	303
Przewidywane zmiany opodatkowania	305
Nowe badania a praktyka. Wpływ polityki podatkowej na inwestycje	306
11.5. Inwestycje mieszkaniowe	307
Inwestycje mieszkaniowe a polityka pieniężna	308
11.6. Inwestycje w zapasy	309
11.7. Funkcja inwestycji i krzywa IS	312
Podsumowanie i ćwiczenia	313
Dodatek A. Sporządzanie budżetu nakładów inwestycyjnych a cena wynajmu kapitału	318
Dodatek B. Współczynnik q Tobina a cena wynajmu kapitału	319
Rozdział 12. Handel zagraniczny i kurs walutowy	322
12.1. Handel zagraniczny i łączny popyt	323
12.2. Kurs walutowy	324
Kurs walutowy a względne ceny	325
12.3. Czynniki określające eksport netto	328
Wpływ kursu walutowego	328
Wpływ dochodu	329
Funkcja eksportu netto	329
12.4. Model realnego kursu walutowego	331
12.5. Krzywa IS i polityka ekonomiczna w gospodarce otwartej	333
Algebraiczne wyprowadzenie krzywej IS w gospodarce otwartej	334

Wpływ polityki pieniężnej i fiskalnej na handel zagraniczny w krótkim okresie	334
Dostosowywanie cen	335
12.6. Kurs walutowy a poziom cen	336
12.7. Protekcyjizm czy wolny handel	337
Makroekonomiczne skutki protekcyjizmu	338
12.8. Stabilizowanie kursu walutowego	339
Podsumowanie i ćwiczenia	341
Rozdział 13. Wydatki, podatki i deficyt budżetowy	345
13.1. Budżety państwa	346
Budżet rządu federalnego a deficyt	346
Budżety władz stanowych i lokalnych	347
13.2. Fluktuacje deficytu: zakupy, transfery i podatki	348
13.3. Skutki deficytu budżetowego	353
Deficyt cykliczny a deficyt strukturalny	353
Czy w niedawnej historii Stanów Zjednoczonych deficyt był powiązany ze stopami procentowymi?	354
Deficyt a eksplozja długu publicznego	356
Ekonomiczne znaczenie długu publicznego	358
13.4. Państwo a krzywa IS	360
Podsumowanie i ćwiczenia	361
Rozdział 14. System pieniężny i reguła polityki Rezerwy Federalnej	366
14.1. Składniki systemu pieniężnego	367
14.2. W jaki sposób System Rezerwy Federalnej kontroluje podaż pieniądza?	369
Rezerwy nadwyżkowe i rezerwy pożyczone	372
Rozróżnianie polityki pieniężnej i polityki fiskalnej	373
Finansowanie państwa za pomocą prasy drukarskiej	374
14.3. Popyt na pieniądź: gotówka i depozyty czekowe	375
Jakie są alternatywne koszty przechowywania środków finansowych w postaci pieniądza?	375
Transakcyjny popyt na pieniądź: teoria zapasów	376
Popyt na pieniądź jako środek przechowywania wartości	379
Ostatnie tendencje w zakresie gotówki i wkładów	380
Funkcja popytu na pieniądź	381
14.4. Reguła polityki pieniężnej	382
Ustalanie stóp procentowych czy wzrostu podaży pieniądza	383
Reagowanie na wydarzenia w gospodarce	386
14.5. Wzajemne oddziaływanie polityki pieniężnej i fiskalnej	389
14.6. Opóźnienia efektów polityki pieniężnej	391
Nowe badania i praktyka. Depresja lat dziewięćdziesiątych w Japonii	392
Podsumowanie i ćwiczenia	394
Rozdział 15. Mikroekonomiczne podstawy sztywności cen	398
15.1. Teoria niedoskonałej informacji	398
Wyprowadzenie krzywej podaży Lucasa	399
Jak przejawia się sztywność cen?	403
Twierdzenie o nieskuteczności polityki	404
Krytyka teorii niedoskonałej informacji	405
15.2. Sztywne ceny a nominalne kontrakty płacowe	406
Sztywność cen	406
Sztywność płac nominalnych	408
Związek sztywności płac ze sztywnością cen	408
Ustalanie płac w Stanach Zjednoczonych	409

Dlaczego ustala się płace na długie okresy z niewieloma klauzulami warunkowymi?	412
Dlaczego ustalanie płac jest nierównoczesne?	413
15.3. Model nierównoczesnego ustalania płac	414
Podsumowanie i ćwiczenia	417

CZĘŚĆ V. POLITYKA MAKROEKONOMICZNA 423

Rozdział 16. Inflacja a fluktuacje produkcji 425

16.1. Dostosowywanie cen	425
Efekt indeksacji płac	426
Długość i dotkliwość cykli koniunkturalnych	427
Modele oczekiwanej inflacji	428
Graficzna prezentacja dostosowania cen	430
16.2. Podsumowanie krzywej IS	431
16.3. Połączenie dostosowania cen z łącznym popytem	432
Przykład 1. Boom	435
Przykład 2. Dezinflacja	436
Połączone przykłady 1 i 2. Boom i następująca po nim dezinflacja	437
Przykład 3. Wstrząs pod wpływem wzrostu cen ropy naftowej	437
16.4. Doświadczenia Stanów Zjednoczonych z inflacją i produkcją	438
Podsumowanie i ćwiczenia	440

Rozdział 17. Projektowanie i utrzymywanie dobrej polityki makroekonomicznej 443

17.1. Ogólne zasady analizy polityki makroekonomicznej	443
17.2. Narzędzia, cele i niepewność	448
Niepewność i problemy koordynacji w czasie	450
17.3. Korzyści z pełnego zatrudnienia i stabilności cen	450
Dlaczego inflacja jest czymś niepożądanym?	452
Koszty utraconej produkcji i bezrobocia	454
17.4. Polityka zmienności między wahaniami inflacji i produkcji	456
Wybór optymalnej polityki	460
Jaka polityka byłaby optymalna dla okresu 1979–1995?	462
Przesłanie dla prowadzących politykę	463
Czy wyznaczanie nominalnego PKB jako celu jest rozsądnym sposobem wyrażania polityki?	463
Nowe badania a praktyka. Dlaczego na prezesa banku centralnego należy wyznaczyć osobę najbardziej nieustępliwą wobec inflacji?	465
17.5. Zmiana granicy polityki	466
Usprawnianie rynku pracy	466
Poprawa indeksacji	468
Unikanie wywoływania wstrząsów cenowych przez państwo	468
Polityka handlowa Stanów Zjednoczonych	469
Nowe badania a praktyka. Międzynarodowe dane o inflacji i wzroście gospodarczym	469
Podsumowanie i ćwiczenia	471

Rozdział 18. Gospodarka światowa 475

18.1. Międzynarodowy system finansowy i walutowy	476
Jak bank centralny prowadzi politykę kursu walutowego?	478
Interwencja sterylizowana	479
Kontrola kapitałowa czy dewizowa?	480
18.2. Historia światowego systemu finansowego i pieniężnego	480
Dewaluacja dolara i upadek systemu z Bretton Woods	482
Obecna polityka kursu walutowego	483

18.3. Polityka makroekonomiczna, kursy walutowe i inflacja	485
Polityka przy płynnych kursach walutowych	485
Polityka przy stałym kursie walutowym	486
Analiza polityki stałych i płynnych kursów walutowych	487
Inflacja światowa przy płynnych kursach walutowych	487
18.4. Międzynarodowa koordynacja polityki makroekonomicznej	489
18.5. Unia walutowa	491
Nowe badania a praktyka. Czy Europa Zachodnia potrzebuje banku centralnego?	493
Podsumowanie i ćwiczenia	494
Indeks nazwisk	497
Indeks rzeczowy	499